

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PARAMOS BŪSTUI ĮSIGYTI AR IŠSINUOMOTI
ĮSTATYMO NR. XII-1215 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 18, 20, 21 IR 25 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (TOLIAU– PROJEKTAS)
(TAP NR. TAP-21-1358(2)) (TAIS NR. 21-27342(3))

2021-10-13 Nr.NV-2512

Vilnius

Skubiai įvertinę Projekto atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Projekto rengėjas turėtų peržiūrėti Projekto 6 straipsnio (keičiamo įstatymo 13 straipsnio 2 dalies) sąlygas, t. y. vertinant lingvistiškai siūlomą nustatyti teisinį reguliavimą grupuojant tam tikra tvarka asmenis, lieka neaišku į kurią kategoriją (šio straipsnio 2 dalies punktą) patektų jaunos šeimos, auginančios du vaikus (t. y. tuo atveju, kai vaikams nėra nustatyta nuolatinė globa (rūpyba). Taip pat neaišku, kodėl skirtingai vartojami teiginiai – vienur nurodoma, kad teisinis reguliavimas taikomas jaunoms šeimoms, auginančioms vaiką, „kuriam nustatyta nuolatinė globa (rūpyba)“, kitu atveju vartojama formuluotė „gali būti nustatyta nuolatinė globa (rūpyba)“. Teisinio apibrėžtumo stokoja žodžių „gali būti“ vartosena, nes neaišku, apie kokią situaciją tokiu būdu būtų kalbama – apie faktą ar apie potencialią galimybę. Siūlytina šiuo aspektu įvertinti siūlomą nustatyti teisinį reguliavimą, prireikus – jį tikslinti (suvienodinti).

2. Vertinant Projekto 6 straipsnio (keičiamo įstatymo 13 straipsnio 8 dalies) teisinį reguliavimą, nustatantį atvejus, kai šio straipsnio 7 dalies nuostatos dėl gautos subsidijos valstybės iš dalies kompensuojamo būsto kredito daliai apmokėti grąžinimo netaikomos, pažymėtina, kad Paramos būstui įsigyti ar išsiniuomoti įstatymo 13 straipsnio 7 dalyje yra nustatyti du atvejai, t. y. kai kredito gavėjas grąžina anksčiau kaip per 5 metus arba įsigytą būstą per pirmuosius 5 metus nuo kreditavimo sutarties sudarymo perleidžia kito asmens nuosavybėm. Pažymėtina, kad specialūs atvejai, kada galimos nenumatytos aplinkybės yra detalios apibrėžtos Projekto 6 straipsnio (keičiamo įstatymo 13 straipsnio 8 dalies 2-5 punktuose). Sistemiškai vertinant teisinį reguliavimą, pažymėtina, kad keičiamo įstatymo 13 straipsnio 8 dalies 1 punktą nedera su kitais atvejais nurodytais toje dalyje ir savo esme yra labai platus ir neapibrėžtas (vertinamojo pobūdžio). Atsižvelgiant į tai, kad Projekto aiškinamajame rašte nėra pagrįsta tokio teisinio reguliavimo poreikis, proporcingumas bei tikslingumas, bei siekiant išvengti teisminių ginčų (dėl neapibrėžtos formuluotės taikymo) siūlyta ją sukonkretinti (pakeisti detalios nurodant konkretų atvejį) arba jos iš viso atsisakyti. Pažymėtina, kad

palikus tokią sąlygą nesutarimo atveju dėl nenugalimos jėgos aplinkybių turėtų spręsti teismas. Manytina, kad toks teisinis reguliavimas yra neracionalus.

3. Vertinant Projekto 8 straipsnio 4 dalį (keičiamo įstatymo 16 straipsnio 4-2 dalį) darytina išvada, kad formuluoatė *“Vyriausybės paskelbtos valstybės lygio ekstremaliosios situacijos ir (ar) karantino metu”* yra per plati ir neatitinka teisinio aiškumo ir proporcingumo principų. Pažymėtina, kad vertinant praktikoje, kada buvo skelbta valstybės lygio ekstremalioji situacija, pvz. dėl masinio užsieniečių antplūdžio, dėl COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) plitimo grėsmės, dėl sausros padarinių žemės ūkio sektoriuje, Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos dalyje, Vilniaus piliavietės, vad. Gedimino kalnu, Pilies kalnu, Aukštutine ir Žemutine pilimi (unikalus kodas Kultūros vertybių registre – 141), teritorijoje ir kt., manytina, kad teisinio pagrįstumo stokotų teisinis reguliavimas, jeigu Projekte būtų nustatyta, kad bet kokios valstybės lygio ekstremaliosios situacijos atveju asmenys iš atitinkamų sąrašų neišbraukiami, taip pat draudžiama nutraukti socialinio būsto nuomos sutartį (Projekto 10 straipsnis (keičiamo įstatymo 20 straipsnio 5-1 dalis). Projekto rengėjas turėtų pagrįsti Projekto aiškinamajame rašte tokio teisinio reguliavimo būtinumą (taip pat ir nuostatos, kad tokios pačios nuostatos galioatų ir laikotarpiu po jų atšaukimo iki kitų metų birželio 1 dienos), kartu ją susiaurinant, t. y. siejant ne su bet kokios valstybės lygio ekstremaliosios situacijos paskelbimu, bet tik su pvz. susijusios su užkrečiamų ligos plitimu, dėl kurios yra paskelbta valstybės lygio ekstremalioji situacija.

4. Atsižvelgiant į tai, kad Projekto 8 straipsnio 10 dalyje (keičiamo įstatymo 16 straipsnio 12 dalies 2 punkte) siekiama įtvirtinti kontrolės mechanizmą, siūlytina nustatyti, kad nurodyta kontrolė atliekama savivaldybės tarybos nustatyta tvarka.

Taip pat Projekto aiškinamajame rašte siekiant pagrįsti teisinio reguliavimo proporcingumą turėtų būti atskleisti formuluoatėje nurodomi terminai, t. y. kodėl formuluoatėje *„nuolat (ilgiau negu 90 dienų per 180 dienų laikotarpį) gyvena“* būtent toks dienų skaičius yra pasirinktas.

5. Teisinio pagrįstumo ir proporcingumo prasme Projekto rengėjas turėtų pagrįsti Projekto 10 straipsnio (keičiamo įstatymo 20 straipsnio 8 dalies 1 punkte) nurodytą asmenų grupę – *„kitam asmeniui, kuris yra be šeimos“*. Taip pat neaišku, kodėl būtent tokia asmenų grupė buvo išskirta greta neįgaliųjų ir daugiavaikių šeimų, bei neaišku, kas būtų laikytina asmeniu be šeimos, t. y. ar tai turėtų apimti visus asmenis, kurie neturi šeimos (nėra šeimos teisiniuose santykiuose ir į apibrėžimą nepatenka). Siūlytina detalizuoti ar tokios formuluoatės atsisakyti.